

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНО-КРИТИЧНИХ ПРЕСОДРУКІВ НЕСТОРА НИЖАНКІВСЬКОГО

У. Б. Молчко

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна;

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна

u.molchko@gmail.com

U. Molchko

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine;

Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-1519-6053>

У. Б. Молчко. Культурологічні аспекти музично-критичних пресодруків Нестора Нижанківського

Висвітлено публіцистичний доробок українського композитора, громадсько-освітнього діяча, музичного критика Нестора Нижанківського, у якому розглянуті питання культуротворчого спрямування. Проаналізовано пресодруки «Наші музичні болячки» та «Шляхи розвитку української музики (У відповідь п. Антонові Рудницькому)», що вийшли друком на сторінках часопису «Діло» у 30-х роках ХХ століття. Охарактеризовано культурологічну змістову наповненість зазначених газетних матеріалів галицького журналіста, які містять багатий інформативний матеріал щодо визначення виховної ролі музичного мистецтва та розуміння високого професійного рівня композиторського напрацювання в музичній культурі Східної Галичини першої третини ХХ століття. Означено, що ці соціокультурні пресодруки мають аксіологічний потенціал, який транслює систему цінностей у суспільний простір українського народу.

Ключові слова: *музична регіоналістика, композиторська музично-критична спадщина, Нестор Нижанківський, Східна Галичина, публіцистика, часопис «Діло», культуротворчість, полемічний стиль.*

U. Molchko. Culturological Aspects of the Music-Critical Press Publications of Nestor Nyzhankivskyi

The scientific topicality. The development of Ukrainian musical art was thoroughly reflected in the various thematic newspaper materials of the composer, social and educational activist, pianist, and critic Nestor Nyzhankivskyi. The cultural, thematic content of the Galician author's journalism, which revealed the importance of musical influence on the formation of national artistic value orientations, has become especially relevant in our present.

The purpose of the article is to outline the development of musical culture in the 1930-s at the beginning of the XX century in Eastern Galicia through the prism of the press publications “Paths of the Ukrainian music development (In response to Mr. Anton Rudnytskyi)” and “Our musical pains” by Nestor Nyzhankivskyi, in which a social and educational figure defines a holistic worldview of cultural problems of the specified historical era.

The methodology. The following methodology was applied when analyzing the mentioned publications of N. Nyzhankivskyi: method of analysis and synthesis — for the study of sources from the history of musical art of Eastern Galicia of first third of the XX century; descriptive method — for revealing the content of music-critical materials; classifications and typologies — to characterize the analyzed newspapers publications; the method of systematization was used to generalize the results of the study and make conclusions. The combination of these methods made it possible to investigate the trends in the development of Nyzhankivsky's music journalism in close connection with the socio-aesthetic paradigms of the time.

The results. Among the voluminous journalistic heritage of N. Nyzhankivskyi, the press publications “Our musical pains” and “Paths of the Ukrainian music development (In response to Mr. Anton Rudnytskyi)” stand out, which were published in the pages of the magazine “Dilo” in the 1930-s. The content of these newspaper materials, which contain rich, informative material regarding the definition of the educational role of art and the understanding of the high professional level of composer's work in the musical culture of Eastern Galicia at the beginning of the XX century, determines their cultural significance. It has been established that these socio-cultural press publications have axiological potential, which translates the system of values into the public space of the Ukrainian people.

The scientific novelty consists in the fact that, for the first time, the content of the journalistic materials of N. Nyzhankivskyi is considered through the prism of sociocultural factors that took place in the artistic life of Lviv in the 1930s of the early XX century.

Conclusions. Nestor Nyzhankivskyi's press releases "Our musical pains" and "Paths of the Ukrainian music development (In response to Mr. Anton Rudnytskyi)", which covered various aspects of musical life, played an essential role in shaping the national worldview in the multi-ethnic environment of Eastern Galicia at the beginning of the XX century. The cultural aspects of the analyzed journalistic works of Nestor Nyzhankivskyi have a significant value for modern science, as they confirm the value of Ukrainian music in the world space and emphasize the importance of human existence in culture.

Keywords: *musical regionalism, composer's musical and critical heritage, Nestor Nyzhankivskyi, Eastern Galicia, journalism, "Dilo" magazine, cultural character, polemical style.*

Постановка проблеми та актуальність теми дослідження. Розвиток українського музичного мистецтва мав ґрунтовне відображення в різноматематичних газетних матеріалах композитора, суспільно-громадського та освітнього діяча, піаніста, критика Нестора Нижанківського. Його численні пресодруки об'єктивно висвітлювали динаміку процесів культуротворення першої третини ХХ ст. в Східній Галичині та розкривали роль музики у формуванні національних мистецьких ціннісних орієнтирів. Тематико-змістова актуальність публіцистики Н. Нижанківського особливо набула вартості нині, а культурологічні площини його праць недостатньо вивчені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Журналістська діяльність одного з фундаторів української музики Нестора Нижанківського висвітлена в нарисі Ю. Булки (1997) про життя і творчість львівського композитора. Значущість музично-критичних та просвітницько-виховних пресодруків Н. Нижанківського частково досліджено в працях Н. Кобрин (2004), У. Молчко (2014).

Мета статті — окреслити розвиток музичної культури 30-х років першої третини ХХ ст. у Східній Галичині крізь призму пресодруків

«Шляхи розвитку української музики (У відповідь п. Антонові Рудницькому)» та «Наші музичні болячки» Нестора Нижанківського, у яких визначається цілісне світосприйняття громадсько-освітнім діячем культурологічних проблем зазначеної історичної епохи. Відповідно до мети статті були сформульовані й завдання, а саме: охарактеризувати тематико-сміслові домінанти зазначених вище публіцистичних праць; проаналізувати жанровий спектр цих газетних матеріалів та їх функціонування в комунікативному просторі Східної Галичини першої третини ХХ ст.; розглянути полемічний вимір газетних публікацій Н. Нижанківського; обґрунтувати актуальний ідейний потенціал аналізованих публіцистичних праць митця.

Для аналізу зазначених публікацій Н. Нижанківського застосовано таку *методологію*: метод аналізу і синтезу — для дослідження джерел з історії музичного мистецтва Східної Галичини першої третини ХХ ст.; описовий — для розкриття змісту музично-критичних матеріалів; класифікації та типології — для характеристики газетних публікацій, які аналізуються; метод систематизації — для узагальнення результатів дослідження, формулювання висновків. Поєднання цих методів надало змоги дослідити тенденції розвитку музичної журналістики Н. Нижанківського в тісному зв'язку із соціально-естетичними парадигмами часу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування професійної творчої школи в Східній Галичині першої третини ХХ ст. супроводжувалося значним піднесенням музично-критичної діяльності львівських композиторів, серед яких публіцистика Нестора Нижанківського посідає особливе місце. Вона є яскравим документальним свідченням «розвитку української культури початку ХХ сторіччя. Його нариси, статті, рецензії, музичні огляди, репортажі, спогади, надруковані в різних періодичних виданнях 30-х років, завжди висвітлювали найважливіші культурно-мистецькі проблеми Галичини» (Молчко, 2014, с. 7). Він співпрацював з чималою кількістю часописів, зокрема з «Діло», «Українські вісти», «Назустріч», «Життя і знання», «Світло й тінь».

У 1934 р. на шпальтах газети «Діло» з'являються дві публікації Н. Нижанківського, які стосуються питання суспільно-естетичної професіоналізації музичної культури Східної Галичини початку ХХ ст. Дослідник Ю. Булка наголошує: «Пекучі проблеми соціально-етичного порядку, якими так переймався Н. Нижанківський критик, і які дійсно важко відбивалися на долі кожного українського музиканта, підштовхували його до активних дій. І коли на початку 1934 р. відбулися установчі збори Союзу українських професійних музик (Супром), до Ради якого увійшли В. Барвінський, М. Колесса, Р. Криштальський, С. Людкевич, Н. Нижанківський, П. Пшеничка, Р. Савицький, Нижанківський був серед перших. Він як голова Ради в роках 1934–36 і 1939 брав участь у всіх добрих починаннях Супрому: охороні професійних інтересів і матеріального становища музикантів, догляді за професійним рівнем музичних імпрез на галицькому терені, налагодження видавництва періодичного журналу “Українська музика” під редакцією З. Лиська, створенні стипендіального фонду для обдарованої молоді тощо» (Булка, 1997, с. 21).

У листопадових числах часопису «Діло» виходить друком газетний матеріал Н. Нижанківського «Наші музичні болячки» (Нижанківський, 1934а, с. 6). Предметом розгляду в статті стали надзвичайно важливі питання професійного підходу галицької громади до розвитку національного мистецтва на початку ХХ сторіччя, які порушував Союз українських професійних музик (СУПром). Власне, вони визначили жанрові особливості публікації як проблемної статті, що належить до аналітичних різновидів критичного друкованого слова.

Проблемність зазначеної газетної публікації закладена митцем уже в заголовку — автор експресивно-емоційно акцентує на болючих моментах тогочасного музичного життя. Назва статті Н. Нижанківського «Наші музичні болячки» сприймається ретроспективно, тобто стає зрозумілою після прочитання тексту. Композитор, для особливої зацікавленості читача, застосовує стилістичний «ефект посиленого очікування». Щодо емоційної та інтонаційної забарвленості назви публікації, яка також впливає

на увагу людей: вона є серйозною, яскравою та інтригуючою, що відразу впадає в око.

Композиція семичастинної статті Н. Нижанківського «Наші музичні болячки» сприяє відтворенню цілісної картини життя відповідно до його тогочасного розвитку і позиції автора. Першу частину, «Добродійні концерти», можемо окреслити як експозицію, де автор вводить читача в суть глибинної культурологічної проблеми — байдужості галицької суспільності до плекання професійної музичної культури. Уже з перших речень він наголошує, що «маємо дуже багато і дуже різних болячок. На кожному полі, у кожній ділянці. Про них говоримо, пишемо, дискутуємо. Тільки “на музичному фронті” ніби “без змін”. Тут чи там вискочить якась академія, ювілей, іксліття якоїсь установи чи інше “народне свято” і все це з обов'язковою “концертною частиною”, яка здебільша має стільки спільного з даним “підприємством”, скільки китайська філософія з минулорічним снігом» (Нижанківський, 1934а, с. 6). Автор викриває т. зв. «добродійні концерти», у яких організатори зневажливо ставляться до слухацької аудиторії, пропонуючи нефахово складені програми. Автор, використовуючи окличні і запитальні речення, динамізує аналітичний матеріал.

Свої мистецькі міркування про суспільне становище музиканта Н. Нижанківський означає в другій частині «Як організують у нас концерти». Тут митець виявляє одну з т. зв. «болячок», а саме: неналежне матеріальне поцінування артистів. Він зазначає: «Аранжери і відвідувачі таких (добродійних чи взагалі) концертів, на яких виконавці виступають без заплати, — дуже часто не здають собі справи з того, що такий даровий виступ обходиться артистові подвійно, а той потрібно дорого» (Нижанківський, 1934а, с. 6).

Автор, роздумуючи над соціальним становищем музиканта-виконавця у Східній Галичині на початку ХХ століття, звертає увагу читачів на те, «щоби наша суспільність здавала собі ясно справу, що заспокоювати свій музичний голод більш-менше примусовою появою артистів на одним чи двох “добродійних концертах” це не тільки негідне назви “інтелігента”, але це такий самообман, що може фатально відбитись на загальному рівні нашого життя, з якого ніяк не

можна відсунути музику. Але ту добру, плекану, розвивану музику, музику мистецтво. Ту музику, яку у всіх культурних народів вважають за один із найважливіших чинників духового життя і яка навіть є обов'язковим предметом навчання в школі» (Нижанківський, 1934а, с. 6).

Публікація Н. Нижанківського є багатопроblemною і стосується різноманітних сфер музичного життя в Східній Галичині. Так, у третій частині митець наголошує на важливій функції музичного мистецтва, яке є дієвим засобом самозбереження нації. Його найбільше хвилює, що «наші дійсні концерти світять пустками» (Нижанківський, 1934а, с. 6). Автор викриває «кволу» та непрофесійну роботу музичних товариств, «які сплять сном блаженних» (Нижанківський, 1934а, с. 6), діяльність яких обмежується тим, щоб привести музичні школи на концерти. Їхнє зневажливе ставлення до діяльності фахових учителів-музикантів, нехтування їхніми думками щодо вдосконалення процесу навчання, на думку Н. Нижанківського, доводить українське мистецтво до повного застою в розвитку й пропаганді самого музичного життя.

Наголошуючи на професійності галицько-української музичної культури, діяч у четвертій частині викриває хоріві колективи, які не дбають про мистецьку якість свого репертуару і «мало виконують творів українських композиторів — своїх сучасників» (Нижанківський, 1934а, с. 6).

У п'ятому розділі, «Голос народу», митець-публіцист роздумує над важливими загальними проблемами культуротворчих процесів у Східній Галичині. Він висловлює засадничі думки щодо ролі музики, називаючи її «величезною зброєю в боротьбі за існування нашого народу» (Нижанківський, 1934а, с. 6). Автор висловлює думку, згідно з якою «доба аматорського дилетантизму у провідників музичного мистецтва безповоротно минула. Тільки робота кваліфікованих фахівців може дати дійсні успіхи» (Нижанківський, 1934а, с. 6).

Завершує розлогу публікацію Н. Нижанківського шоста частина — «Голоси міста», де діяч висвітлює власне бачення вирішення проблем розвитку української музичної культури. Автор гостро викриває причину низької свідомості

людей, їхнє байдуже ставлення до концертного життя краю — пасивність сприйняття звукового мистецтва, небажання задумуватися над виражальними музичними засобами, працювати над своїм інтелектом. Н. Нижанківський, висловлюючи важливі думки щодо розвитку культури нації загалом, прагнучи примусити читача замислитися, застосовує наприкінці публікації лише окличні речення, доводячи емоційний тон висловлювання до кульмінації.

У підсумковій частині під назвою «Ми й інші народи» публіцист наголошує на тому, що українські митці не завжди є визнаними і достойно оціненими: «І нині, коли ті, що стоять на передових позиціях нашої музики, побачивши прірву між нами й рештою культурного світа та стали цю прірву заповнювати, за свою велетенську працю, за героїчне зусилля поставити нашу музику у перший ряд разом зі здобутками наших народів, за страшну натугу доконати цього в наших обставинах — за все це стрічали вони густо-часто незрозуміння, та — найстрашніше що може бути — байдужість до діла, яким гордиться кожна нація, а яке в наших обставинах є одним із чинників самозбереження народу!» (Нижанківський, 1934а, с. 6). Оптимістичної тональності проблемному опусу задає завершальна думка автора, яка полягає в тому, що «всі верстви нашого громадянства зрозуміють і активно підтримають самих себе в загальному розумному і практичному в наслідках плеканні музичного мистецтва» (Нижанківський, 1934а, с. 6), а це, у свою чергу, зробить значний поступ у розвитку нашої культури як складової всесвітньої еволюції.

Будучи, за визначенням В. Витвицького, «мистецько-професійним сумлінням» (Витвицький, 1989, с. 53) української культури, Н. Нижанківський не міг перебувати осторонь публікації композитора, викладача Антона Рудницького «Owspółczesnej muzyce» (Rudnicki, 1934, с. 13–15), яка вийшла друком у польському часописі «Sygnaly». У статті «Шляхи розвитку української музики (у відповідь п. Антону Рудницькому)» (Нижанківський, 1934b, с. 4) автор детально аналізує газетний матеріал, викриваючи неохвальну оцінку національної музики, поставлену дописувачем. За жанром публікація «Шляхи

розвитку української музики (У відповідь п. Антонові Рудницькому)» належить до гострополемічних статей.

Важливим чинником статті є почуття патріотизму та мистецько-професійний погляд Н. Нижанківського на багатовікові здобутки української музики. Основним компонентом є судження композитора стосовно оцінки місця національного мистецтва в контексті розвитку світової культури. Автор у своїй статті наголошує на вагомому внеску церковної і світської музики, «яка залишила свої пам'ятники почавши від “уставу” Київо-Печерської Лаври, через братські школи (найкраща в Луцьку в XVI ст.) т.(ак — У. М.) зв.(аний — У. М.) “партесний спів”, музику, що її вчили в Могилянській Академії і т.(ому — У. М.) п.(одібне — У. М.). А чейже музика тих часів, оперта на таких взірцях, як Бах і Палестрина, викликувала подив у чужинців-західно-європейців та була взірцем для сходу й півдня Європи, який тоді побирав у нас науку музичного мистецтва. Та музика дала нам Бортнянського і його сучасників. Про цей період нашої музики не згадано у статті ні словечком і цим відразу рішено в нашу некористь дуже важливе питання, а саме: чи ми є стара, культурна нація на полі музичного мистецтва, чи доробкевичі недавнього минулого?» (Нижанківський, 1934b, с. 4). Принизливо применшує А. Рудницький творчий внесок галицьких композиторів, зокрема Вербицького, Лаврівського, Матюка, Воробкевича, називаючи їх «дилетантами». У публікації Н. Нижанківський наголошує на багатій різножанровій мистецькій спадщині цих композиторів та зазначає музикознавців-докторів Б. Кудрика, З. Лиська, С. Людкевича, наукові праці яких присвячені цій добі та вагомості внеску наших музичних піонерів. Полемізуючи з А. Рудницьким, автор застосовує експресивний тон висловлювання, що виявляється в оцінці мистецьких процесів. Він вживає прикметники, іменники, прислівники зі значенням позитивної або негативної оцінки типу, щоб вплинути на читача і надати правильну інформацію, наприклад: «Та найважливіше, — як пише Н. Нижанківський у статті, — що пропустив п. Р.(удницький — У. М.), це згадка про ролі цих перших композиторів у добі відродження західної вітки

українського народу, після півтора-вікової павзи (і в музиці)» (Нижанківський, 1934b, с. 4).

Публіцистично-полемічний стиль автора набуває особливої гостроти, коли А. Рудницький у польському виданні «Sygnaly» зневажливо відгукується про фундатора української музики Миколу Лисенка. Н. Нижанківський, висловлюючи свою професійну позицію, експресивно пише: «Можна не любити творів Лисенка, можна не виконувати їх, можна ставитись дуже критично до цілої творчості Лисенка, чи до її поодиноких ділянок, але нікому не вільно скидати з педесталу людину, яку на цей педестал поставила нація — не за “технічну досконалість”, але за повну посвяту й самовідречення праці усього життя, виконану серед найсприятливіших для нації обставин, за труд, який у свій час був для нації спасенним у наслідках не тільки на полі її музичного мистецтва, але й на інших, не менше важних ділянках її психофізичного життя» (Нижанківський, 1934b, с. 4).

З обуренням Н. Нижанківський викриває позицію автора ганебної публікації щодо оцінки творчості К. Стеценка, Я. Степового, М. Леонтовича, Д. Січинського і о. О. Нижанківського, Ф. Колесси, А. Вахнянина, Г. Топольницького, Я. Лопатинського. Публіцист із захопленням застосовує для характеристики українських митців влучні означення, а саме: К. Стеценко — «найприродніший контрапунктист» (Нижанківський, 1934b, с. 4), М. Леонтович — «геній хоральної мініятури» (Нижанківський, 1934b, с. 4), Ф. Колесса — «європейської міри музичний вчений-етнограф» (Нижанківський, 1934b, с. 4), Г. Топольницький — «найоригінальніший західно-український композитор» (Нижанківський, 1934b, с. 4).

Автор приводить у тексті аргументи, які за своєю доказовою силою є рівними тим, які використовує опонент, або ж перевершує їх у цьому аспекті. Так, він промовисто наголошує на тому, що твори зазначених національних композиторів «у виконанні Республіканської Капелі під проводом О. Кошиця викликували безмежне захоплення і щирий подив найповажніших критиків усього світу» (Нижанківський, 1934b, с. 4). Мовні звороти Н. Нижанківського, такі як: «найприродніший», «найоригінальніший»,

«європейської міри», «безмежне захоплення», «щирий подив найповажнішої критики», актуалізують у полемічній статті першорядність українського музичного мистецтва на тлі світового.

На сторінках свого пасквілю А. Рудницький, характеризуючи музикантів першої третини ХХ століття, які здобули фахову освіту, аналізує одного з фундаторів української культури С. Людкевича, зазначаючи, що він «не належить до групи фахівців, тільки стоїть “на переломі між обома епохами” та має “досить багату інтонацію і наклон до сильних драматичних засобів у висловлюванні своїх думок”, але “характеризує цілковите неопанування декотрих важних ділянок творчості”» (Нижанківський, 1934b, с. 4). Публіцист, навпаки, висловлює ствердну думку в необхідності видання творів митця й створення списку композицій, який би показав усій мистецькій громадськості багатоплановість та різножанровість музичної спадщини С. Людкевича.

А. Рудницький піддає гострій критиці В. Барвінського і вважає, що цей композитор є «100-процентний музика-фаховець, який показує “частично” всесторонність, “майже необхідну” (чому, див. згадку про Шопена!) для музиків усіх часів. Але цікаве, що Барвінський потрапить це досягнути “цілковитим ліризмом своєї творчості”, яка в додатку “ціла коріниться в народній музиці”. Ту музику вправді убирає Барвінський в європейське убрання, але “старі під гармонічним і ритмічним оглядом”» (Нижанківський, 1934b, с. 4). Нижанківський висміює його незнання творчості В. Барвінського (колишнього вчителя А. Рудницького) та неправильне розуміння ваги народної пісні як скарбниці мистецького мислення українських музикантів.

Негативно оцінюючи не лише галицьких музикантів, а й митців з Великої України (Л. Ревуцького, М. Вериківського), А. Рудницький на сторінках пасквілю, як уважає Наталія Кобрин, «применшував мистецьку вартість української музичної творчості до ХХ ст., критикував більшість тогочасних композиторів за надмірне захоплення народними піснями» (Кобрин, 2004, с. 304), а також висміював нібито незастосування

у творах наших професійних композиторів здобутків та виражальних засобів світової новітньої музичної мови.

У своїй публікації Н. Нижанківський загострює увагу широких кіл читачів на значенні національного в мистецтві. Обґрунтовуючи власну точку зору з цієї проблеми, він пише: «Кожна музика є чейже ніщо інше як розбудова тих елементів творчості дотичного творця, які йому найближчі. Отже **національних**¹ елементів того народу, до якого належить дотичний творець» (Нижанківський, 1934b, с. 4).

Автор зазначає, що музичні виражальні засоби однієї нації можуть використовуватися в мистецтві іншого народу. Але їх «штучне» використання ніколи не дасть доброго результату. Важливо базуватись у творчості на свої виражальні засоби. Тим більше, коли композитор створить нові, невживані «не тільки виразові засоби, але може й нові думки на ідеї, тоді одні і другі підуть у загальну, всесвітню скарбницю людського духа» (Нижанківський, 1934b, с. 4). З іншого боку, навіть широкоживаними виражальними засобами митець може сказати щось своє, тому що для нових знахідок ще не прийшов час. Автор статті наголошує: «Тому й не гльорифікуймо виразових засобів як мірила творчості!» (Нижанківський, 1934b, с. 4). Ці думки Н. Нижанківського характеризують його високу громадянську позицію, дотримуючи яку журналіст обстоював значення української культури початку ХХ століття.

До композиторів, які використовують новітні авангардові виражальні засоби, А. Рудницький долучає Б. Лятошинського, П. Козицького, З. Лиська. Навпаки, Н. Нижанківський аналізує твори згаданих митців, які вдало використовують багатство українського мелосу. Таким чином він демонструє дописувачеві «Signal» некомпетентність та необ'єктивність його суджень.

Емоційно-експресивний тон висловлювання витримується Н. Нижанківським до кінця пресодруку. Автор завершує гострокритичну публікацію ствердною думкою: «Коли наша музика не тільки не завмерла серед віків нашої многостра-

1. Виділення Нестора Нижанківського.

дальшої історії, не тільки не заломилась у ній, але була все живим пам'ятником живучості нашого народу, і нині, не зважаючи на страшне лихоліття, в якому знаходиться наш нарід, вона не тільки живе, але й доганяє стомилевими кроками ті народи, що стоять у її передових рядах, — то вона, ця наша музика, може бути горда за себе» (Нижанківський, 1934b, с. 4).

Газетний матеріал Н. Нижанківського відзначається оригінальним блискучим публіцистичним стилем. Вислови митця багаті на енергійні іскрометні думки. Полемічна стаття є аналітико-узагальнюючого типу викладу, який близький до наукового, з яскраво вираженим суб'єктивно-оцінювальним характером.

Висновки. Пресодруки культурологічного спрямування Нестора Нижанківського, у яких висвітлювалися різноманітні аспекти музичного життя, відіграли вагомий роль у формуванні національного світогляду в поліетнічному середовищі Східної Галичини першої третини ХХ століття. Попри непрості історичні обставини, вони наголошували на вагомій ролі українського мистецтва у світовому культурному просторі, а також на підвищенні загального рівня культури і мистецтва серед тогочасних сучасників. Домінуюча функція полемічної публікації Н. Нижанківського «Шляхи розвитку української музики (У відповідь п. Антонові Рудницькому)» — просвітницько-виховна, яка надає широкому загалу читачів глибоке усвідомлення

історичного місця української культури у світовій спадщині та динаміки розвитку музики в загальнонаціональному масштабі. У контексті націєтворчих процесів нашої держави праця «Наші музичні болячки» Н. Нижанківського набуває ще більшої актуальності, оскільки промовляє до широких кіл громадськості крізь століття і будить почуття відповідальності за інтелектуальний розвиток як сучасників, так і майбутніх поколінь. Вона є промовистим джерелознавчим матеріалом для тих, хто досліджує соціокультурні процеси розвитку суспільства. Провідним жанром у публіцистичних матеріалах митця, які аналізувались, є стаття. Полемічному стилю висловлювання Н. Нижанківського властивий емоційно-експресивний та дискусійний тон. Культурологічні аспекти публіцистичних праць Нестора Нижанківського мають важливе значення для сучасної науки, оскільки утверджують цінність української музики у світовому просторі, а також констатують її роль у формуванні національної свідомості народу, підкреслюючи вагомість буття людини в культурі.

Перспективи подальшого вивчення музично-критичних праць Н. Нижанківського вбачаються в комплексному дослідженні публіцистики митця як цілісного культурологічного явища, яке має вплив на суспільне усвідомлення власної національної ідентичності, формування національного характеру в широких колах населення, виховання новітнього громадянина-патріота.

Список посилань

- Булка, Ю. (1997). *Нестор Нижанківський: Життя і творчість*. Видавництво М. П. Коць.
- Витвицький, В. (1989). *Музичними шляхами. Спогади*. Сучасність.
- Кобрин, Н. (2004). Галицька музична критика 20–30-х рр. ХХ ст. (за матеріалами українських періодичних видань). *Збірник праць Науково-дослідного центру періодики*, 12, 299–319.
- Молчко, У. (2014). *Публіцистична спадщина Нестора Нижанківського: монографія*. Посвіт.
- Нижанківський, Н. (1934а). Наші музичні болячки. *Діло*, 307, 6; 308, 6.
- Нижанківський, Н. (1934b). Шляхи розвитку української музики (У відповідь п. Антонові Рудницькому). *Діло*, 76, 4; 77, 4.
- Почтовик, А. М., Щербацька, Я. І. (2022). Постать Нестора Нижанківського. Розгляд в контексті становлення української музичної культури та порівняльний аналіз його обробок народних пісень. «Молода музикологія — 2022: наука і практика». *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених наука і практика*, Київ, 49. Електронне видання.
- Rudnicki, A. (1934). *Owspółczesnej muzyce*. *Sygnaly*, 4–5, 13–15.

References

- Bulka, Y. (1997). *Nestor Nyzhankivskyi: Life and creativity*. Vydavnytstvo M. P. Kots. [In Ukrainian].
- Kobrin, N. (2004). Galician music criticism of the 20s and 30s of the XX century. (based on materials from Ukrainian periodicals). *Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho tsentru periodyky*, 12, 299–319. [In Ukrainian].
- Molchko, U. (2014). *The journalistic legacy of Nestor Nyzhankivskyi: monograph*. Posvit. [In Ukrainian].
- Nyzhankivskyi, N. (1934a). Our musical sores. *Dilo*, 307, 6; 308, 6. [In Ukrainian].
- Nyzhankivskyi, N. (1934b). Ways of development of Ukrainian music (In response to Mr. Anton Rudnytskyi). *Dilo*, 76, 4; 77, 4. [In Ukrainian].
- Pochtovyk, A. M., & Shcherbatska, Y. I. (2022). The figure of Nestor Nyzhankivskyi. Consideration in the context of the formation of Ukrainian musical culture and comparative analysis of his arrangements of folk songs. “Moloda muzykologhiia — 2022: nauka i praktyka”. *Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Higher Education Applicants and Young Scientists Science and Practice*, Kyiv, 49. Electronic edition. [In Ukrainian].
- Rudnicki, A. (1934). Modern music. *Sygnaly*, 4–5, 13–15. [In Polish].
- Vytyvtskyi, V. (1989). *In musical ways. Memoirs*. Modernity. [In Ukrainian].

.....

У. Б. Молчко, здобувач вищої освіти III (аспірантура) освітнього рівня спеціальності 034 «Культурологія» Навчально-наукового інституту мистецтв, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна; доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки факультету початкової освіти та мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна

.....

Molchko U., Student of the III (postgraduate studies) educational level of specialty 034 “Culturology” at the Educational and Research Institute of Arts, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine; assistant professor of the Department of Music Theory Disciplines and Instrumental Training, Faculty of Primary Education and Art, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine

.....

Надійшла до редколегії 03.01.2023